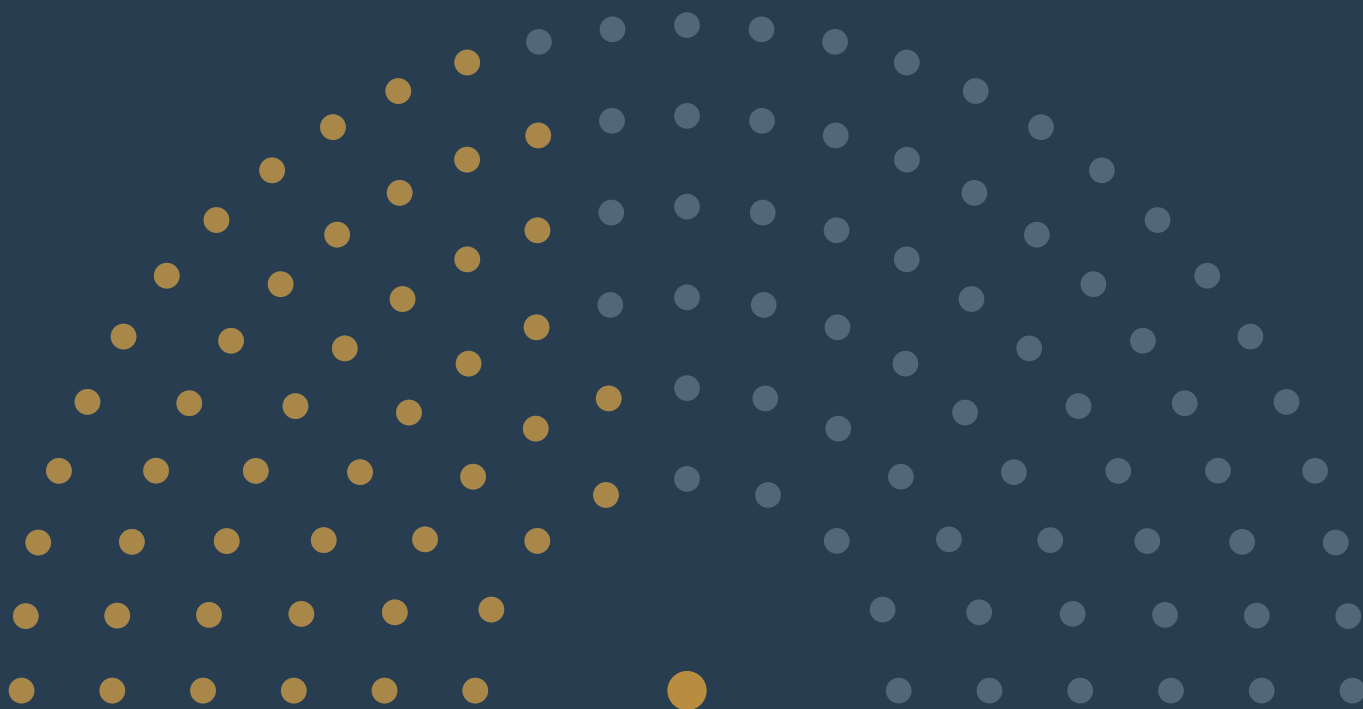

PRZEWODNIK KIERUNKOWY · POLITOLOGIA

Jak napisać pracę magisterską z politologii

Od problemu politycznego do obrony: komparatystyka, dane wyborcze, analiza programów, polityki publiczne i neutralność, krok po kroku.

Spis treści

Jak korzystać z tego przewodnika	1
1 Specyfika pracy z politologii	2
1.1 Dyscyplina	2
1.2 Typy prac	2
1.3 Politologia a pokrewne kierunki	3
2 Problem i pytania badawcze	4
2.1 Od zjawiska do problemu	4
2.2 Rodzaje pytań	4
2.3 Zmienne i przypadki	4
2.4 Luka i wykonalność	5
3 Teoria i pojęcia	6
3.1 Perspektywy teoretyczne	6
3.2 Pojęcia i ich rozciąganie	6
3.3 Stan badań	7
4 Metody badań politologicznych	8
4.1 Najczęstsze metody	8
4.2 Metoda widoczna w analizie	8
4.3 Ilościowo czy jakościowo	9
5 Źródła i ich krytyka	10
5.1 Źródła pierwotne	10
5.2 Źródła wtórne	10
5.3 Media i media społecznościowe	11
5.4 Aktualność i wersje	11
6 Analiza porównawcza	12
6.1 Logika porównania	12
6.2 Kryteria porównania	12
6.3 Liczba przypadków	12
6.4 Równoważność pojęć i danych	13
6.5 Źródła w obcych językach	13
7 Studium przypadku i śledzenie procesu	14
7.1 Studium przypadku w politologii	14
7.2 Śledzenie procesu	14
7.3 Konkurencyjne wyjaśnienia	14
7.4 Chronologia jako narzędzie	15
7.5 Uogólnienie	15

8	Dane wyborcze, sondażowe i indeksy	17
8.1	Dane wyborcze	17
8.2	Dane sondażowe	17
8.3	Wskaźniki systemów partyjnych i wyborczych	17
8.4	Indeksy demokracji i bazy porównawcze	18
9	Analiza programów i dyskursu politycznego	19
9.1	Analiza programów wyborczych	19
9.2	Rzetelność kodowania	20
9.3	Analiza ram i dyskursu	20
9.4	Materiał z mediów społecznościowych	20
10	Analiza polityk publicznych	22
10.1	Cykl polityki publicznej	22
10.2	Teorie procesu politycznego	22
10.3	Aktorzy i interesy	23
10.4	Ocena skutków	23
11	Wywiady z politykami i ekspertami	25
11.1	Po co wywiady	25
11.2	Dobór i dostęp	25
11.3	Zasady rozmowy	25
11.4	Krytyka wypowiedzi	26
11.5	Dane osobowe i poglądy polityczne	26
12	Neutralność, poglądy autora i etyka	27
12.1	Wolność od wartościowania	27
12.2	Język	27
12.3	Konflikt interesów	28
12.4	Etyka badań z udziałem ludzi	28
13	Wyniki i dyskusja	29
13.1	Prezentacja wyników	29
13.2	Od wyników do dyskusji	29
13.3	Ograniczenia	30
13.4	Wnioski	30
14	Struktura pracy i redakcja	31
14.1	Typowy układ	31
14.2	Proporcje	31
14.3	Przywoływanie źródeł politycznych	31
14.4	Styl	32
15	Finisz: ostatnie tygodnie	33
15.1	Kolejność	33
15.2	Wydarzenia po zamknięciu analizy	33
15.3	Kontrola faktów	34
15.4	Antyplagiat i złożenie pracy	34
16	Obrona	35
16.1	Prezentacja	35
16.2	Pytania do pracy	35
16.3	Pytania z zakresu studiów	36

Jak korzystać z tego przewodnika

Ten przewodnik powstał dla studentki lub studenta politologii, który ma przed sobą pracę magisterską i chce ją napisać dobrze. Nie powtarza rad o „pracach dyplomowych w ogóle”. Każdy rozdział, przykład i checklista dotyczą politologii: systemów politycznych, partii i wyborów, porównań między państwami, analizy decyzji i polityk publicznych, dyskursu politycznego i danych, na których opiera się współczesna nauka o polityce.

Politologia ma szczególną trudność, której nie znają inne kierunki. Przedmiot badań budzi emocje i każdy ma o nim zdanie, także autor pracy. Recenzent nie ocenia jednak poglądów, lecz warsztat: czy problem jest sformułowany jako pytanie badawcze, a nie teza polityczna, czy metoda pozwala na nie odpowiedzieć, czy źródła są rzetelne i czy wnioski wynikają z materiału. Praca, której autor wie, co myśli, zanim przeczytał pierwsze źródło, rzadko przechodzi tę próbę.

Rozdziały od pierwszego do piątego i od dwunastego do szesnastego są wspólne dla wszystkich prac. Rozdziały od szóstego do jedenastego opisują warsztat badawczy: porównanie, studium przypadku i śledzenie procesu, dane wyborcze i indeksy, analizę programów i dyskursu, analizę polityk publicznych i wywiady z politykami i ekspertami. Czytaj te, które dotyczą Twojej pracy.

Po drodze spotkasz pięć rodzajów ramek. **Definicje** porządkują pojęcia. **Przykłady z praktyki** pokazują, jak zasada wygląda w gotowym tekście. **Pułapki** opisują błędy, które powtarzają się w pracach z politologii. **Checklisty** pozwalają sprawdzić rozdział przed wysłaniem go promotorowi. Ramki **Okiem recenzenta** pokazują, na co patrzy osoba, która wystawi ocenę.

Przykłady w przewodniku dobrano tak, żeby nie wspierały żadnej strony sporu politycznego. Nazwy partii, polityków i wydarzeń pojawiają się tylko tam, gdzie są potrzebne do zilustrowania metody, a liczby w przykładach są ilustracyjne, chyba że podano ich źródło.

Powodzenia. Dobrze napisana praca magisterska z politologii uczy tego, czego wymaga analiza polityczna w administracji, mediach, organizacjach międzynarodowych i ośrodkach analitycznych: oddzielania faktów od ocen, pracy na źródłach i formułowania wniosków, które obronią się niezależnie od poglądów czytelnika.

01

Specyfika pracy z politologii

Promotorzy politologii często dostają pierwsze wersje prac, które przypominają komentarz polityczny: dużo ocen, mocne przymiotniki, wybrane cytaty potwierdzające tezę autora i przemilczenie argumentów drugiej strony. Taki tekst może być błyskotliwy, ale nie jest pracą naukową. Ten rozdział wyjaśnia, czym praca magisterska z politologii różni się od publicystyki i jakie drogi badawcze są dostępne.

1.1 Dyscyplina

Zgodnie z klasyfikacją dziedzin i dyscyplin z 2022 r. politologia mieści się w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, w dziedzinie nauk społecznych. Praca magisterska jest więc pracą badawczą z nauk społecznych: stawia problem, osadza go w teorii, bada na źródłach lub danych według opisanej metody i formułuje wnioski, które wynikają z materiału.

Pytanie badawcze a teza polityczna

Teza polityczna to stanowisko w sporze, np. że określona reforma była szkodliwa. **Pytanie badawcze** dotyczy tego, jak zjawisko polityczne przebiegało, co je wyjaśnia, jak jest powiązane z innymi zjawiskami albo jakie miało skutki, np. jakie czynniki zdecydowały o przyjęciu reformy w takim kształcie i jak zmieniła ona relacje między instytucjami. Praca może dojść do ocen, ale oceny te muszą wynikać z przyjętych kryteriów i materiału, a nie poprzedzać badanie.

1.2 Typy prac

Typ pracy	Pytanie w centrum	Materiał i metody	Przykładowy temat
Instytucjonalna	Jak działa instytucja i jak zmieniała się jej pozycja?	Akty prawne, stenogramy, dane o działalności	Wykorzystanie weta ustawodawczego w okresach koabitacji
Porównawcza	Czym różnią się systemy polityczne i co to wyjaśnia?	Dane i dokumenty dla kilku państw	Progi wyborcze a fragmentacja parlamentów w państwach Europy Środkowej
Wyborcza i partyjna	Jak głosują wyborcy i jak zmieniają się partie?	Dane PKW, sondaże, programy	Terytorialne zróżnicowanie poparcia w wyborach samorządowych

Typ pracy	Pytanie w centrum	Materiał i metody	Przykładowy temat
Analiza dyskursu i programów	Jak aktorzy polityczni mówią o problemie?	Programy, wystąpienia, media społecznościowe	Kwestia klimatyczna w programach wyborczych partii
Polityki publiczne	Jak powstała, działa i jakie skutki ma polityka?	Dokumenty, dane, wywiady	Proces legislacyjny ustawy o ... w latach ...
Studium przypadku	Jak i dlaczego przebiegło konkretne wydarzenie polityczne?	Śledzenie procesu, dokumenty, wywiady	Rozpad koalicji rządzącej w województwie ...

Na wielu wydziałach najwyżej oceniane są prace, które łączą analizę instytucjonalną lub dokumentów z danymi, np. analizę zmian w ordynacji wyborczej z danymi o wynikach wyborów przed tą zmianą i po niej.

1.3 Politologia a pokrewne kierunki

Tematy z politologii zachodzą na prawo, administrację, stosunki międzynarodowe, socjologię i dziennikarstwo. Praca politologiczna wyróżnia się tym, że patrzy na władzę, konflikt, reprezentację i podejmowanie decyzji zbiorowych. Prawnik zapyta o poprawną wykładnię przepisu o wecie, a politolog o to, jak weto zmieniało relacje między prezydentem a większością parlamentarną.

Kronika wydarzeń

Praca o kryzysie rządowym opisuje dzień po dniu kolejne wydarzenia na podstawie artykułów prasowych, a zakończenie stwierdza, że „kryzys pokazał słabość polskiej demokracji”. Nie ma pytania badawczego, teorii ani analizy przyczyn. Recenzent oceni ją jako kronikę. Zadać pytanie, na które chronologia jest tylko materiałem, np. które czynniki instytucjonalne i partyjne zdecydowały o przebiegu kryzysu, i odpowiedź na nie w świetle teorii koalicji.

Okiem recenzenta

Najpierw sprawdzam, czy praca stawia pytanie, na które można odpowiedzieć niezależnie od sympatii politycznych. Potem czytam kilka stron z części analitycznej pod kątem języka. Wartościujące przymiotniki bez uzasadnienia i selektywne cytaty to dla mnie sygnał, że autor pisał tezę, a nie prowadził badania.

Zanim zaczniesz

- ☐ Umiesz odróżnić swoje pytanie badawcze od tezy politycznej
- ☐ Wybrałeś typ pracy i metodę dobraną do pytania
- ☐ Sprawdziłeś dostępność źródeł i danych
- ☐ Wiesz, jakie masz własne poglądy na temat i jak je kontrolować
- ☐ Umiesz w jednym zdaniu powiedzieć, co praca wniesie